

розвиток патологічних процесів на основі лабораторних досліджень; трактувати особливості будови та перетворень в організмі біоорганічних сполук, на яких ґрунтується їх застосування в медицині в якості лікарських засобів; трактувати методологію проведення та виконувати окремі біохімічні методи дослідження, які лежать в основі лабораторної діагностики патологічних станів.

Біологічна та біоорганічна хімія відноситься до фундаментальних дисциплін, які включені в програму ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок-1». і таким чином є одним із перших етапів встановлення відповідності рівня професійної компетентності випускника – майбутнього фахівця в галуззі сімейної медицини мінімально необхідному рівню згідно з вимогами Державних стандартів вищої освіти.

Згідно з навчальним планом вивчення дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія» здійснюється в II-IV семестрах, тому подальше вдосконалення умінь використовувати теоретичні та практичні навички з медичної біохімії доцільно здійснювати на більш високому науковому та методичному рівні в окремому навчальному курсі «Клінічна біохімія». Вивчення цієї дисципліни є доцільним 5 або 6 курсі, після завершення вивчення основних клінічних дисциплін терапевтичного та хірургічного профілю. Нажаль, у більшості медичних вузів вивчення клінічної біохімії здійснюється в межах програми підготовки клінічних ординаторів.

Слід сказати, що біологічна хімія є наукою, яка дуже швидко розвивається і слугує джерелом новітньої інформації стосовно ролі окремих біомолекул та шляхів їх перетворень в живих організмах, методів дослідження метаболічних та фізіологічних процесів тощо. Тому дисципліну «Біологічна та біоорганічна хімія» можна розглядати і як методологічний базис для проведення наукових досліджень молодими науковцями – лікарями «Загальної практики - сімейної медицини».

Істошин В.М. , Качула С.О., Ладутько С.В., Юрченко П.О.

Про розширення теоретичної підготовки з клінічної біохімії студентів та лікарів-інтернів для подальшої роботи на посадах лікарів «Загальної практики-сімейної медицини» у відповідності до проекту «Наскрізної програми» затвердженої Міністерством охорони здоров'я України від 6 квітня 2011 року

В рамках реформування служби охорони здоров'я, як передбачено Наскрізною програмою підготовки лікарів (затверджена МОЗ України 6.04.2011 року), повинна підвищитися якість надання первинної медичної допомоги саме лікарями сімейної практики. Можливість виникнення необхідності надання кваліфікованої невідкладної допомоги всім верствам населення вимагає внесення змін у плани підготовки лікарів сімейної медицини, корекції векторів та способів отримання навчальної інформації.

Лікар загальної практики-сімейної медицини, як передбачає Програма підготовки лікарів – це лікар, який максимально наближений до різновікових груп пацієнтів, на якого покладено не тільки надання кваліфікованої персональної первинної медичної допомоги, а і відповідальність за прийняття рішення по кожній проблемі, що стосується фізичного чи психічного здоров'я пацієнтів, можливих напрямків і алгоритмів лікування та наслідків вищевказаних дій. Отже надання допомоги вимагатиме моніторингу певних біохімічних показників (лабораторні дані), правильної їх інтерпретації, що повинно в комплексі з аналізом даних, отриманих іншими методами дослідження, забезпечити прийняття правильних рішень. Саме такі умови роботи лікаря сімейної практики вимагають внесення змін до підготовки не тільки на етапі проходження інтернатури, але значно раніше, ще при вивченні ряду навчальних дисциплін, які створюють теоретичне підґрунтя для клінічної підготовки.

Розуміння механізмів порушень, які виникли у хворого та стали причиною розладів здоров'я, починаючи з молекулярного і завершуючи рівнем існування особистості в соціумі, дозволять лікарям України винести надання первинної медичної допомоги на якісно новий рівень.

Проблема аналітичного підґрунтя постановки попереднього діагнозу міститься саме в різноманітності проявів впливів причин та наслідків альтеруючих агентів. Без адекватного, сучасного обстеження та аналізу неможливо трактувати ті чи інші біохімічні показники шляхом співставлення їх з аналогічними константами при нормальному перебігу метаболічних процесів, чому, власне і навчає біохімія. Звісно, статична біохімія, з вивчення якої і починається знайомство з предметом, ще не дає таких знань майбутнім лікарям, але при вивченні подальших розділів функціональної біохімії - як біохімії органів та систем, створюється підґрунтя на якому при вивченні інших дисциплін (патофізіологія, пропедевтика внутрішніх хвороб, факультетська та госпітальна хірургія та ін.) формується клінічне мислення у студента, що є базисом його майбутньої лікарняної практики. Саме при формуванні взаємо зв'язку між дисциплінами студент зможе оцінити вплив на організм людини різних груп ксенобіотиків, в тому числі, і у вигляді лікарських засобів. На нашу думку, розгляд окремих розділів функціональної біохімії таких, як «Біохімія печінки», «Біохімія нирок», «Метаболізм чужорідних речовин», стандартно опановуються студентами II курсу, відповідно до Навчальної програми, але є багато суттєвих питань з цих та інших розділів, які залишаються поза увагою, оскільки це виходить за межі програми.

Досвід викладання клінічної біохімії для клінічних ординаторів, а також їх відгуки після завершення курсу клінічної біохімії, дозволяють нам робити висновки про доцільність включення теоретичного курсу клінічної біохімії у практичну підготовку лікарів сімейної медицини на етапі інтернатури.

В процесі вивчення клінічних дисциплін на 4-6 курсах кафедри намагаються приділити увагу більш актуальним питанням клініки, але одночасно основні теоретичні положення механізмів патогенезу захворювань залишаються поза увагою, що має негативний вплив саме на формування

клінічного мислення у майбутніх лікарів, звужує спектр застосування вже опанованих навичок. Розширення підготовки сімейних лікарів за рахунок включення курсу клінічної біохімії, на нашу думку, дозволить студентам на етапі інтернатури вільно використовувати біохімічні показники лабораторних та інших досліджень хворого для постановки діагнозу, адекватного призначення схем лікування та прогнозування подальшого перебігу різних патологічних станів.

Йолтухівський М.В., Омельченко О.Д., Гусакова І.В.,
Белік Н.В., Коновалов С.В.

Нормальна фізіологія в контексті підготовки лікарів загальної практики (проблемні питання та шляхи їх подолання).

Знання перебігу фізіологічних процесів в організмі людини є необхідним елементом діяльності лікарів сімейної практики і базисом для розуміння ними розвитку патологічних процесів в організмі. Вивчення нормальної фізіології у вищому навчальному закладі спрямоване на:

- розуміння студентами-медиками закономірностей функціонування органів та систем організму;
- засвоєння нормативних параметрів функціонування організму (зокрема, гомеостатичних констант);
- оволодіння знаннями щодо адаптаційних можливостей організму та резервів функціонування органів і систем;
- інтеграцію знань про організм людини з таких дисциплін як анатомія, гістологія, фізіологія та біохімія.

Останнім часом спостерігається помітне зниження загального (базисного шкільного) рівня підготовки студентів, що створює певні труднощі у засвоєнні ними програмного матеріалу з нормальної фізіології. Непривченість багатьох студентів до регулярного систематичного навчання, несформована навчальна мотивація також перешкоджають засвоєнню знань з нормальної фізіології.

Одним із робочих завдань викладачів на кафедрі є формування у студентів навчальної мотивації. На нашу думку, кожне заняття варто починати з постановки проблемного питання, формулювання завдань заняття і розповіді про реальну життєву ситуацію, пов'язану з темою заняття (бажано з клінічним контекстом). Регулярний контроль знань декількома способами (тестовий контроль, усне опитування, розв'язування ситуаційних задач) сприятиме формуванню установки на регулярну підготовку до практичних занять і покращенню дисципліни у студентів-медиків. Вагому дисциплінуючу роль відіграє екзамен. Екзамен з фізіології дозволяє не лише об'єктивно оцінити знання студентів з предмету, але й забезпечує (у більшості студентів) формування навчальної мотивації, є елементом формування їх самосвідомості та сприяє відповідальному ставленню до навчання (має виховний аспект), дозволяє у кінці року повторити вивчений матеріал, закріпити основні його аспекти у довготривалій пам'яті, сприяє інтеграції знань з дисциплін, пов'язаних між собою (анатомії, фізіології, гістології та біохімії). Поєднання